

Mia Laiho kok ym.

Kirjallinen kysymys iäkkäiden kotihoidon riittävän tason ja laadun varmistamisesta sekä laatukriteereistä

Eduskunnan puhemiehelle

Kotihoidolla tuetaan erityisesti iäkkäiden henkilöiden kotona selviytymistä. Kotiin tarjottaviin palveluihin voi sisältyä hoitoa, huolenpitoa, toimintakyvyn ylläpitoa, muuta henkilön suoriutumisista tukevaa toimintaa, kotisairaanhoidoa sekä omaishoidon tukea asiakkaan tarpeiden mukaan. Kotiin tarjottavien palvelujen tulee olla ensisijainen hoitomuoto raskaampien palvelujen kuten ympärivuorokautisen palveluasumisen sijaan.

Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) tuoreesta julkaisusta käy ilmi, että kotihoidon iäkkäistä asiakkaista vain hieman yli puolet kokee saamansa kotihoidon avun ja palvelun riittäväksi. Alle 40 prosenttia vastanneista asiakkaista kokee, että hoitajat käyttävät heidän luonaan riittävästi aikaa.

THL:n julkaisun mukaan kotihoidon asiakkaista 54 prosenttia koki saamansa avun ja palvelun täysin riittäväksi vuonna 2024. Tulos on heikentynyt vuodesta 2022. Lisäksi vain 39 prosenttia asiakkaista oli täysin tyytyväisiä hoitajien asiakaskäyntiin käyttämään aikaan. Esihenkilöt raportoivat eniten puutteita työvuorossa olevan henkilöstön määrässä suhteessa asiakkaiden tarpeisiin sekä käyntien ajoituksessa. Asiakassuunnitelmassa suunnitellut asiakastunnit toteutuivat 52 prosentissa kotihoidon yksiköistä vuonna 2024. Kotihoidon asiakkaiden läheisyydestä tai perheenjäsenistä joka viides koki kuormittumista. Heidän hoitoa tarvitsevilla läheisillään oli useammin muistisairaus kuin muilla. Tulokset myös vaihtelevat hyvinvointialueittain.

Raportissa todetaan: "Kansallisena tavoitteena on pidetty, että iäkkäät voisivat asua omassa kodissaan mahdollisimman pitkään. Palveluja ohjaa yhdenvertaisuuden tavoite, mikä tarkoittaa, että palvelujen tulisi vastata kokonaisvaltaisesti iäkkäiden palvelutarpeisiin riippumatta siitä, millä hyvinvointialueella ihminen asuu." Julkaisussa painotetaan myös seuraavaa: "On aika aloittaa yhteiskunnallinen keskustelu siitä, mitä riittävään kotihoitoon kuuluu, miten kotihoidon laatua mitataan yhtenäisillä kansallisilla kriteereillä ja millaisiin toimenpiteisiin ollaan valmiita, mikäli kotihoidon riittävyys tai laatu eivät ole tavoitellulla tasolla."

Raportissa todetaan, että suunniteltujen palvelutuntien toteutumisessa oli suuria alueellisia eroja. Pohjois-Karjalassa suunnitellut palvelutunnit toteutuivat vuonna 2024 useimmin (86 % yksiköistä), ja Pohjois-Karjalan osuus oli kasvanut kahdeksan prosenttiyksikköä vuodesta 2023. Helsingissä suunnitellut palvelutunnit toteutuivat harvimminkin (11 % yksiköistä), ja Helsingin osuudessa oli kolmen prosenttiyksikön lasku vuoteen 2023. Suurin kasvu vuoteen 2023 verrattuna oli Van-

Kirjallinen kysymys KK 379/2025 vp

taalla ja Keravalla (14 prosenttiyksikköä) ja suurin lasku Keski-Uudellamaalla (20 prosenttiyksikköä). Yksiköiden palvelutuntien toteutuminen alle 90-prosenttisesti oli harvinaisinta Etelä-Savossa (4 % yksiköistä), ja yleisintä Helsingissä (46 % yksiköistä).

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mitä on suunnitteilla iäkkäiden palvelujen yhdenvertaisuustavoitteen edistämiseksi, jotta kaikkialla Suomessa iäkkäiden palvelutarpeeseen saadaan nykyistä paremmin vastattua,

onko suunnitteilla kotihoidon yhtenäisten kansallisten laatukriteerien asettamista kotihoidon laadun, riittävyyden ja yhdenvertaisuuden varmistamiseksi, ja

onko suunnitteilla valtakunnallisesti hyödynnettäviä, jo osassa hyvinvointialueita käytössä olevia teknologisia ratkaisuja kotihoidon henkilöstön tueksi, jotka vapauttaisivat henkilöstön aikaa esimerkiksi kirjaamistyöstä iäkkäiden kohtaamiseen?

Helsingissä 10.11.2025

Mia Laiho kok
Karoliina Partanen kok
Pihla Keto-Huovinen kok
Maaret Castrén kok